

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมและเทคนิคการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม (AIC) ในการดำเนินงานแก้ไขปัญหามูลฝอยในชุมชนนาเข ตำบลนาเข อำเภอบ้านแพ่ง จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ประชาชน จำนวน 272 คน และ กลุ่มตัวแทนชุมชน ได้แก่ จำนวน 82 คน ในการร่วมแก้ไขปัญหามูลฝอยในชุมชน ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัญหามูลฝอย กำหนดแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหาร่วมกันได้โครงการแก้ไขปัญหายา 4 โครงการ ได้แก่ 1)โครงการหมู่บ้านชุมชน สวยงาม 2)โครงการประชาสัมพันธ์ 3)โครงการธนาคารขยะในโรงเรียน 4)โครงการหลักสูตรท้องถิ่น “ชุมชนสะอาดน่าอยู่” แต่ชุมชนดำเนินการในระแวก 2 โครงการ คือ โครงการหมู่บ้าน ชุมชน สวยงาม และ โครงการประชาสัมพันธ์ การรวบรวมข้อมูล เชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสนทนากลุ่ม การสังเกต การบันทึก และสรุปประเด็นสำคัญ การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ฯลฯ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)

ผลการศึกษา พบว่า การจัดการมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นการเทกองไว้บนพื้นดินแล้วเผาเป็นระยะๆ ร้อยละ 36 ระยะเวลาในการกำจัดมูลฝอย ร้อยละ 29 จะกำจัดวันเว้นวัน ประชาชนต้องการให้ อบต.เก็บมูลฝอยที่บ้าน ร้อยละ 94.85 ยินดีจ่ายค่าธรรมเนียมในกรณีที่ อบต.เป็นผู้จัดเก็บและรวบรวม ร้อยละ 90.81 เหตุผลเพื่อเป็นค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 68 กรณีไม่ยินดีจ่าย ร้อยละ 9.19 เหตุผลเป็นหน้าที่ของ อบต.ต้องรับผิดชอบ ร้อยละ 8.5 สำหรับอัตราการเก็บค่าธรรมเนียม ร้อยละ 29.8 เห็นควรให้เก็บหลังคาเรือนละ 10 บาท รองลงมา ร้อยละ 26.5 เก็บหลังคาเรือนละ 20 บาท และ ร้อยละ 14 เก็บหลังคาเรือนละ 30 บาท

สัตว์และแมลงนำโรค ส่วนใหญ่จะมีแมลงวัน ร้อยละ 84.6 โรคที่พบส่วนใหญ่จะเป็นโรคท้องร่วง ร้อยละ 53.62 ผลกระทบจากมูลฝอย ร้อยละ 81.25 ได้รับความเดือดร้อน ส่วนระดับความรุนแรงของปัญหา ร้อยละ 48.2 อยู่ในระดับปานกลาง

การคัดแยกมูลฝอย การปฏิบัติเกี่ยวกับการคัดแยกมูลฝอย การนำมูลฝอยมาใช้ประโยชน์ใหม่ แนวทางการจัดการมูลฝอยอย่างครบวงจร ผลการศึกษาพบว่า การส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง ร้อยละ 74.41 ประชาชนให้ความเห็นกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่เกิดจากการจัดการมูลฝอย ร้อยละ 61.8 ความพอใจของประชาชนในการให้ความร่วมมือในการคัดแยกมูลฝอย ร้อยละ 95.6 ยินดีให้ความร่วมมือ และ ร้อยละ 4.4 ไม่ยินดีให้ความร่วมมือ ความเห็นของการจัดประเภทมูลฝอย ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.6 แบ่งเป็นมูลฝอยเปียกและมูลฝอยแห้ง การใช้บริการกับแหล่งรับซื้อของเก่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.3 ไม่ใช้บริการ ส่วนใหญ่จะขายขวดแก้ว ร้อยละ 70.93 สำหรับความถี่ของรถรับซื้อของเก่าที่เข้ามาในชุมชน ร้อยละ 65.1 ไม่เห็นเข้ามา ส่วนหน้าที่ในการคัดแยกมูลฝอยในครัวเรือน ร้อยละ 94.9 เป็นหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

บทบาทของผู้นำชุมชนต่อการจัดการมูลฝอย ส่วนใหญ่ในความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 65.07 ส่วนใหญ่ให้ความเห็นในการวางแผนดำเนินการด้านการจัดการมูลฝอย ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61 การดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 61.4 การแก้ไขปัญหาด้านการจัดการมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 58.1 การติดตามผลกิจกรรมด้านการจัดการมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 59.2 การตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอยที่เกิดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับน้อย ร้อยละ 44.9 การเสนอแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหามูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.1 และการวิเคราะห์หรือเสนอปัญหามูลฝอยที่เกิดขึ้นต่อที่ประชุมหมู่บ้าน/ชุมชนอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 34.2

This research is Action research and purposes of this research to study the effects an application of participatory process which involves the Appreciation Influence Control technique (AIC) for problems solving of solid waste in community, Nakhe Sub-District Banphang District, Nakhonpanom Province.

The participants were divided two groups which consist of people group were 272 households' and 82 participants representative group such as leaders of community, soldier, teachers, health professionals, monks, farmers, and health volunteers etc. The activities for problems solving of solid waste that comprised of 4 projects were as follows: 1). Beautiful community, 2) Health information about problems solving of solid waste, 3) Building of solid waste bank in school 4) Curriculum development in school about "Clean Community". But 2 projects were intervened such as Beautiful community, and Health information about problems solving of solid waste. Data were collected as follows: quantitative data were collected by questionnaires and qualitative data by focus group, observation, recording and conclusions of main point. Data were analyzed by descriptive statistic for quantitative data such as mean, percentiles, Standard deviation, maximum, and minimum etc. and qualitative data were analyzed by contents analysis.

The main results: The major waste management in household was dumping and burning (36%) which had done 3 times a week. About 94.85 % of people willing to pay for waste management of local government, 90.81 % had given the reason of paying for layman who collect waste from household, 68% for officer of local government, while 9.19% had willing not to pay for waste management which the reason for local government responsibility (8.5%). The fee for waste management would be 10 bath (29.8%), 20 bath (26.5%), and 30 bath (14%) respectively.

The major vector of disease was a fly (84.6%) and the most common disease was diarrhea (53.62%), and had reported effect from waste (81.25%). The severity of problem was moderate (48.2%).

The process of waste management involve waste separating, reused waste. The finding of this study was apply in moderate level (74.41%) About 61.8% of people given opinion about environmental problems related health caused from waste management. For the opinion of people about waste collecting, 95.6% were likely to cooperate, while only 4.4% were not cooperating on waste collecting. The opinion of people on type of waste wad should divide it into two groups including wet and dry waste (52.6%). For the using service of recycle company were; 67.3% were not use this service. Most people sole bottles (70.93%). The recycle company had not come to the community (65.1%). For the responsibility on waste collecting of household was all member of family (94.4%)

The opinion on role of community's leader on waste management of people was moderate level (65.07%), including the opinion on management and planning for waste was moderate level (61%), the activity for waste problem solving was moderate level (61.4%). The waste problem solving was moderate level (59.2%), making decision for waste problem solving was low level (44.9%), providing an alternative method for waste problem solving in community was moderate level (37.1%), and analyzing or raising the waste problem that exist in community was high level (34.2%).